

Pääsiäiskauden toisen viikon tiistai

Kristus nousi kuolleista!

Päivän epistola

(Ap.t. 4: 1 – 10)

”Niinä päivinä, kun Pietari ja Johannes vielä puhuivat kansalle, tulivat paikalle papit, temppelivartioston päällikkö ja saddukeukset. He olivat suutuksissaan siitä, että apostolit opettivat kansaa ja Jeesuksen ylösnousemukseen vedoten julistivat ylösnousemista kuolleista. He pidättivät Pietarin ja Johanneksen ja panivat nämä yöksi vankilaan, oli näet jo ilta. Mutta monet niistä, jotka olivat kuulleet heidän puheensa, uskoivat. Miehiä oli nyt jo noin viisituhatta. Seuraavana päivänä kokoontuivat Jerusalemissa juutalaisten hallitusmiehet, vanhimmat ja lainopettajat. Ylipappi Hannas oli paikalla, samoin Kaifas, Johannes, Aleksandros ja kaikki muut, jotka olivat ylipapillista sukua. He käskivät tuoda apostolit eteensä ja kysyivät: ”Millä voimalla ja kenen nimessä te tämän teitte?” Silloin Pietari, Pyhää Henkeä täynnä, sanoi heille: ”Kansan hallitusmiehet ja vanhimmat! Jos meidät nyt pannaan vastaamaan sairaalle tekemästämme hyvästä teosta ja ilmoittamaan, kenen nimessä hänet on parannettu, niin tietäkää tämä, te kaikki ja koko Israelin kansa: se tapahtui Jeesuksen Kristuksen, Nasaretilaisen, nimessä. Hänet te ristiinnaulitsitte, mutta Jumala herätti hänet kuolleista. Hänen voimastaan tämä mies seisoo terveenä teidän edessänne.”

Tätä tekstiä edelsi ramman parantuminen temppelissä ja Pietarin siellä pitämä opetuspuhe. Alkuperäisteksti kertoo, että ”he puhuivat”. Suomennoksessa on nähtävästi selvyiden vuoksi tuotu esille molempien paikalla olleiden apostolien nimet. Muunkielisissä käännöksissä käytetään sanaa ”he”.

Temppelivartioston päällikkä vastasi temppelialueen ”poliisien” työskentelystä. Pietarin ja Johanneksen ”paneminen yöksi vankilaan” johtui siitä, että oikeudellista tutkimusta ei ollut laillista pitää yöllä. Pidättämisajankohta oli ilta.

Tekstin alussa asetetaan vastakkain kaksi ryhmää. Ensimmäiseen kuuluvat papit, temppelivartioston päällikkö ja saddukeukset. He ovat suutuksissaan apostoleille. Toisen ryhmän muodostavat ”monet niistä, jotka olivat kuulleet heidän puheensa”. He uskoivat. Seuraava lause kertoo kasvusta: ”Miehiä oli nyt jo noin viisituhatta.” Edellinen jäsenmäärästä kertova luku oli helluntaina kastettujen lukumäärä, ”noin kolmetuhatta henkeä”. Sitä edellinen luku kerrotaan Mattiaksen valinnan yhteydessä: ”kun opetuslapsia oli koolla noin satakaksikymmentä”. Luku viisituhatta voi olla tässä vastakohtana papeille ja saddukeuksille, joita on huomattavasti vähemmän.

Saddukeukset olivat uskonnollinen ja poliittinen puolue, johon kuului pappeja ja ylimyksiä. He sitoutuivat voimakkaasti lakiin ja hylkäsivät isien perinnäissäännökset. He eivät myöskään tunnustaneet ylösnousemusta. Tämän takia he suuttuivat apostoleille näiden julistaessa ylösnousmusta. Yhtä ryhmää tässä ei mainita, fariseuksia, vaikka he muodostivatkin merkittävän ryhmän apostolien ajan juutalaisessa neuvostossa. Fariseukset mainitaan usein evankeliumeissa Jeesuksen vastustajina. He kuitenkin opettivat monissa asioissa samalla tavoin kuin Jeesus.

Hannas oli aikaisemmin ollut ylipappi ja hänellä oli edelleen paljon valtaa. Kaifas oli Hannaksen vävy ja hän oli tuolloin virassa oleva ylipappi. Tekstissä mainittu Johannes voi olla Hannaksen poika, josta tuli Kaifaksen seuraaja ylipappina vuonna 37.

Jerusalemien temppelin neuvoston kokouksessa opetuslapsilta kysytään: ”Millä voimalla ja kenen nimessä te tämän teitte?” Vangitsemisen syy oli se, että opetuslapset julistivat ylösnousemusta. Neuvosto kysyy kuitenkin rammien parantamisesta. Näennäisesti kyse on kahdesta eri asiasta. Kysymys on kuitenkin oikeutettu, sillä parannusteko oli tehty ylösnousseen ”Jeesuksen Kristuksen, Nasaretilaisen, nimessä”.

Nyt Pietari puhui ”Pyhää Henkeä täynnä”. Tässä lukija voi muistaa Jeesuksen sanat: ”Kun teitä kuljetetaan synagogiin ja viranomaisten ja esivallan eteen, älkää olko huolissanne siitä, mitä puhutte ja miten puolustatte itseänne. Kun se hetki tulee, Pyhä Henki neuvoa, mitä teidän on sanottava.” (Luuk. 12: 11 – 12)

Pietari ilmoittaa, että rampa parannettiin ”Jeesuksen Kristuksen, Nasaretilaisen nimessä”. Pietari jatkoi: ”Hänet te ristiinnaulitsitte, mutta Jumala herätti hänet kuolleista”. Tässä on kristillinen julistus varhaisimmassa muodossaan. Jeesus on Kristus, siis Voideltu eli Messias, joka ristiinnaulittiin, mutta jonka Jumala herätti kuolleista.

Päivän evankeliumi

(Joh. 3: 16 – 21)

”Herra sanoi opetuslapsilleen: ”Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon, että antoi ainoan Poikansa, jottei yksikään, joka häneen uskoo, joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän. Ei Jumala lähettänyt Poikaansa maailmaan sitä tuomitsemaan, vaan pelastamaan sen. Sitä, joka uskoo häneen, ei tuomita, mutta se, joka ei usko, on jo tuomittu, koska hän ei uskonut Jumalan ainoaan Poikaan. Ja tuomio on tämä: valo on tullut maailmaan, mutta pahojen tekojensa tähden ihmiset ovat valinneet sen asemesta pimeyden. Se, joka tekee paha, kaihtaa valoa; hän ei tule valoon, etteivät hänen tekonsa paljastuisi. Mutta se, joka noudattaa totuutta, tulee valoon, jotta kävisi ilmi, että hänen tekonsa ovat lähtöisin

Jumalasta.”

Olen kirjoittanut tähän evankeliumikertomuksen alun sen mukaisesti, kuin se on suomalaisessa alttarievankeliumissa. Tätä tapaa noudattaa myös kreikankielinen alttarievankeliumi. Kristuksen puhe ei ole tässä kohdistettu kaikille opetuslapsille, vaan Nikodemokselle, joka kävi salaa saamassa opetusta Jeesukselta. Kirkkoslaavinkielisen evankeliumin alku on ”Herra sanoi”.

Tässä Johannes siirtyy kertomukseen, jossa esitetään Pojan tuovan elämän maailmaan. Johannes korostaa uskoa Jumalan Poikaan. Hänen evankeliuminsa tuo lopun ajan jo tähän hetkeen. Se, joka uskoo, pelastuu. Tämä teksti tuo myös esille toisenkin Johanneksen evankeliumin korostuksen, se on Jumalan rakkaus maailmaa (ihmiskuntaa) kohtaan. Jumala ”antoi ainoan poikansa”, siis kaiken, meidän puolestamme. Rakkaus tulee erityisesti esille Kristuksen kuollessa ristillä.

”Antoi ainoan poikansa” voi olla viittaus Vanhan testamentin tapahtumaan, jossa Abraham valmistautui uhraamaan poikansa Iisakin: ”Jumala sanoi: ”Ota mukaasi ainoa poikasi Iisak, jota rakastat, lähde Morian maahan ja uhraa hänet siellä polttouhriksi vuorella, jonka minä sinulle osoitan.” (1. Moos. 22: 2). Yhtymäkohtia on useita. Kyseessä on isä, joka uhraa ainoan, rakastetun poikansa. Enkelin puututtua asiaa Abraham ei lopulta uhrannut poikaansa, mutta Jumala uhrasi Poikansa.

Kadotus on sitä, että menettää elämän Jumalan yhteydessä. Pelastus merkitsee elämää Jumalan yhteydessä.

”Ei Jumala lähettänyt Poikaansa maailmaan sitä tuomitsemaan, vaan pelastamaan sen.” Kristuksella on kaksi ”maailmaan tuloa”. Ensimmäinen on tapahtunut ja se päättyi pelastustekoon ristillä. Mutta Kristuksen toinen tuleminen on tapahtuva. Sitä kutsutaan viimeiseksi tuomioksi. Tuomiovalta on Kristuksella. Tuomio voi olla vapauttava, ihmistä kohtaa pelastus. Se voi olla myös langettava tuomio, mikä merkitsee kadotusta.

”Sitä, joka uskoo häneen, ei tuomita.” Usko on paitsi jonkin asian totenapitämistä, niin myös luottamista ja elämistä uskonsa mukaisesti. Pelkkä usko ilman toimintaa ei ole riittävä. Mutta usko antaa mahdollisuuden, jota tulee käyttää hyväksi. ”Se, joka ei usko, on jo tuomittu.” Anteeksiantamus ja pelastus tulee Jumalalta. Jos ihminen kieltää Jumalan, niin hän samalla kieltää anteeksiantamuksen ja pelastuksen. Häntä ei tarvitse edes tuomita, sillä hänellä ei ole mahdollisuutta pelastukseen.

Ihmisellä on oikeus vapaaseen valintaan. Tätä valinnan vapautta seuraa vastuu. Jos ihminen valitsee uskon Kristukseen, silloin hän tekee oikein. Jos ihminen päättää olla uskomasta Kristukseen, niin sen

valinnan seurauksena hänellä ei ole Kristusta ja näin hän on myös kieltänyt itseltään pelastuksen. Usko Kristukseen edellyttää oikeaa toimintaa. Jos me toimimme väärällä tavalla, niin me samalla jälleen loitonnumme Jumalasta ja pelastuksesta.

Raamatun maailmassa päivällä on valoa ja yöllä on täysi pimeys. Pimeyttä pidettiin tilana, jossa vaikuttavat pahat henget. Jeesus itse julistaa olevansa maailman valo (Joh. 8: 12). Valo on se, joka johdattaa totuuteen. Pahojen tekojensa takia ihminen karttaa valoa.

”Se, joka noudattaa totuutta, tulee valoon, jotta kävisi ilmi, että hänen tekonsa ovat Jumalasta.” Noudattaa totuutta tulee ymmärtää ”toimia oikein”. Tämä taas merkitsee vanhurskautta, mikä tarkoittaa Jumalan tahdon mukaista elämää. Kun me toimimme oikein, silloin olemme Jumalan kanssa.